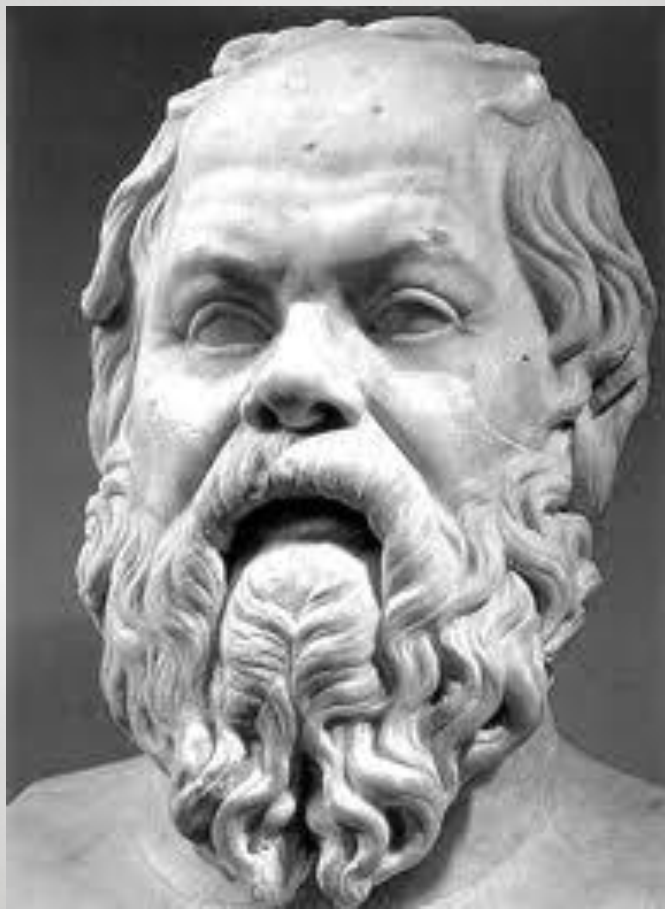

СОКРАТ

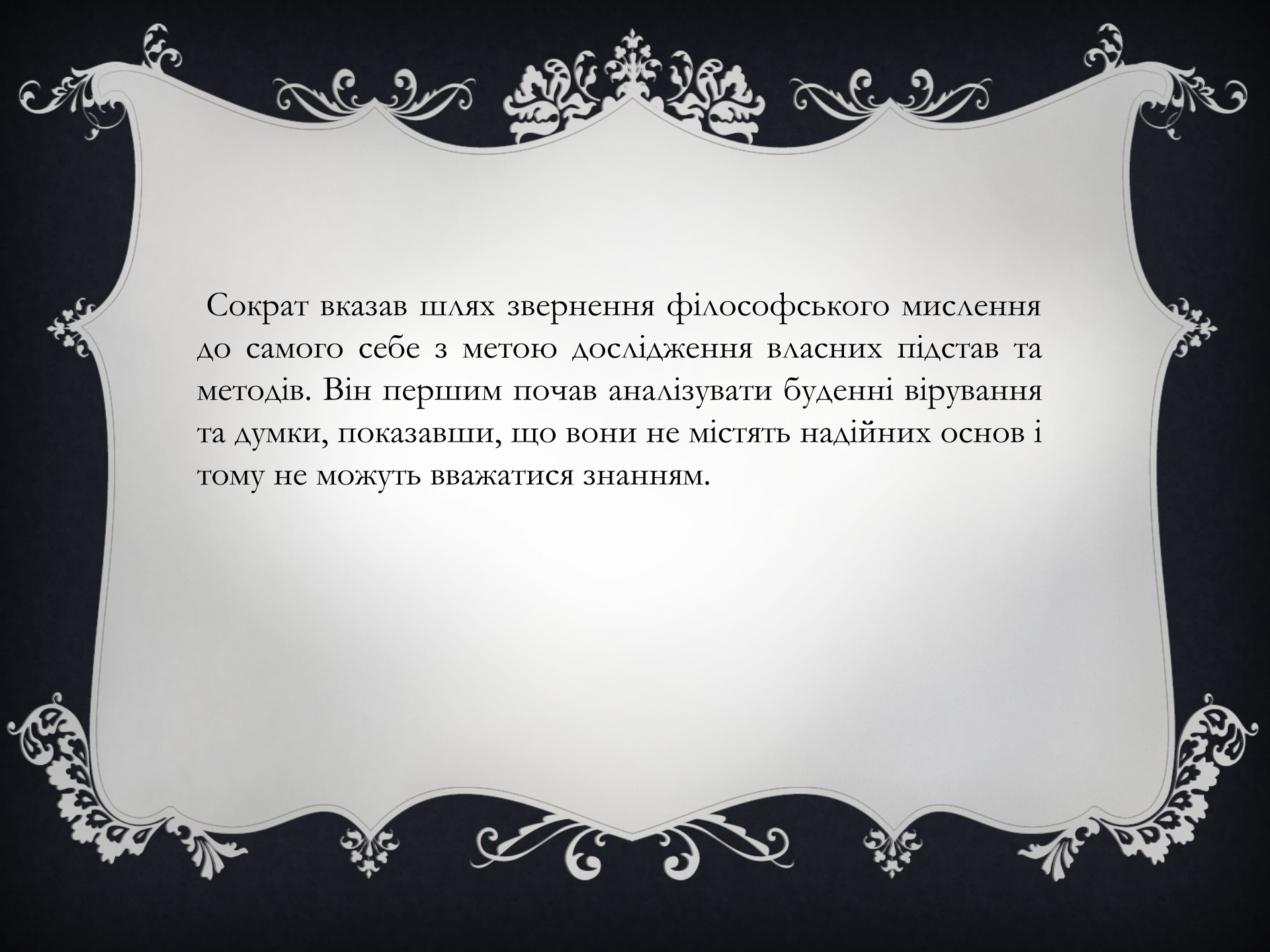

приб. 469 г. до н. е.,— 399 г. до н. е.

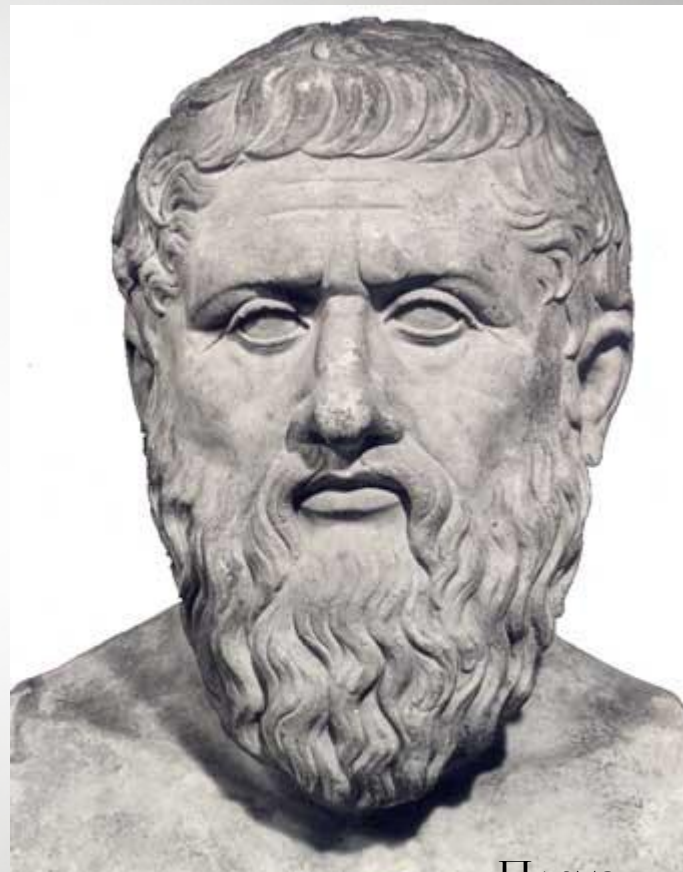

Давньогрецький філософ, який змістив акценти у філософії — перейшов від розгляду **природи і космосу** до розгляду людини. Його методи аналізу понять (маєвтика, діалектика) й ототожнення моральних якостей людини з її знаннями надали важливого значення вдосконаленню людської особистості.

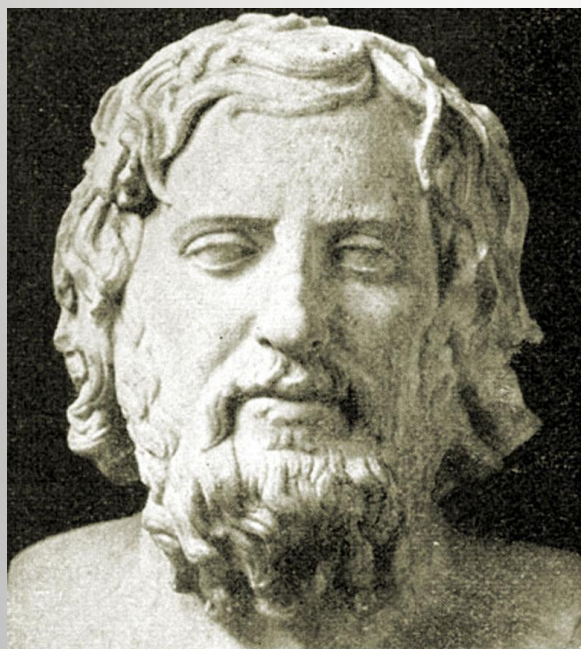
Сократ вказав шлях звернення філософського мислення до самого себе з метою дослідження власних підстав та методів. Він першим почав аналізувати буденні вірування та думки, показавши, що вони не містять надійних основ і тому не можуть вважатися знанням.

Сократ нічого не писав, а лише бесідував з різними людьми, щоб допомогти їм «народити істинну думку»; ми знаємо про Сократа та його життя з праць його учнів Платона та Ксенофонта .

Платон

Зважаючи на велику кількість праць Платона і Ксенофонта, ми не можемо сказати точно, якою була філософія Сократа (лише в загальних рисах). Платон і Ксенофонт описують філософію Сократа по-різному.

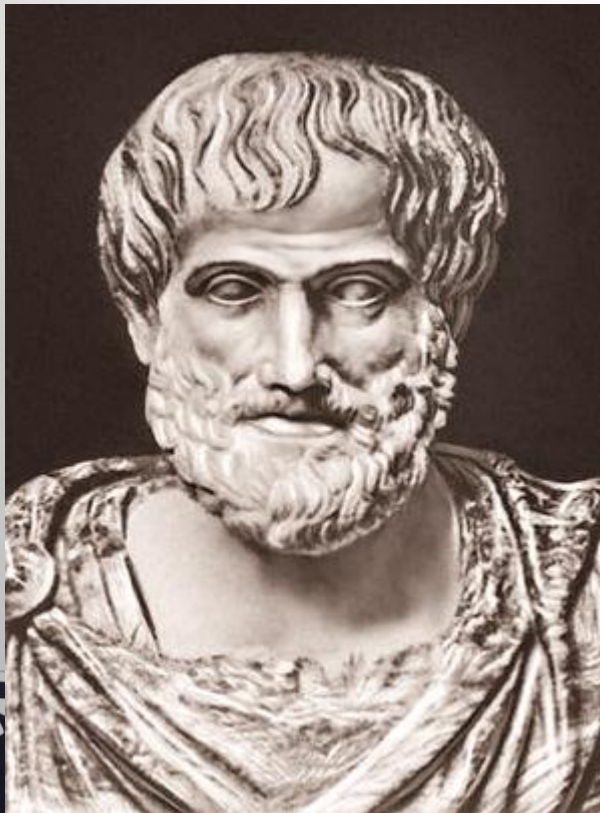
Ксенофонт

Наприклад, Сократ Ксенофонта поділяє думку більшості, що ворогам треба робити більше зло, ніж вони можуть зробити нам; а Сократ Платона, навпаки, каже, що не слід відповідати злом на зло.

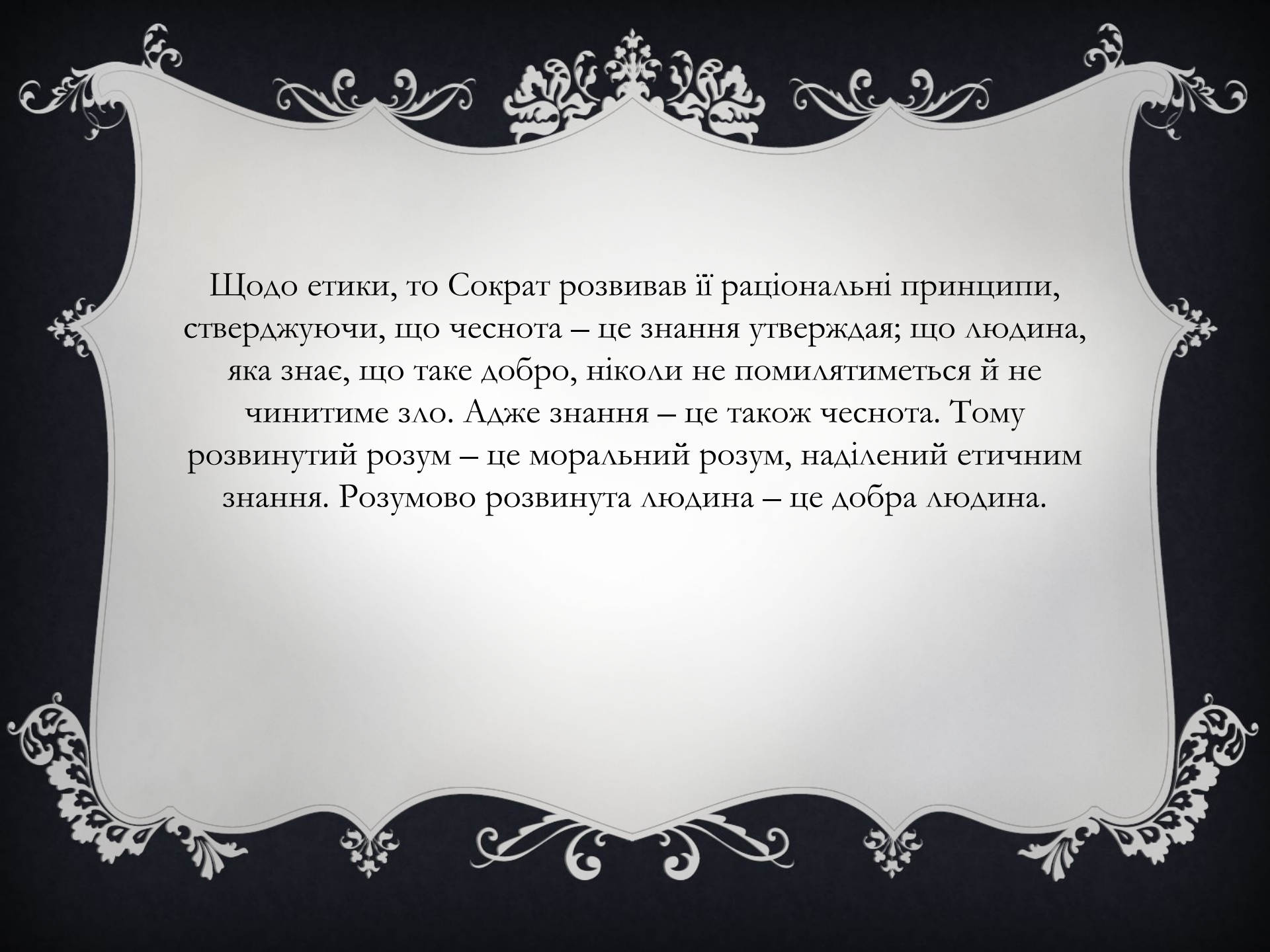
ФІЛОСОФСЬКІ ПОГЛЯДИ СОКРАТА

Використовуючи метод діалектичних бесід, Сократ намагався відновити авторитет знання, який був порушений софістами (відносність знання, його суб'єктивність). Для Сократа важливо досягнути істини (основи) знання.

«...Сократ досліджував чесноти і першим намагався обґрунтувати їх . Дві речі можна сміливо приписати Сократу - індуктивний доказ та загальні визначення, що можна віднести до початків знання», — писав Аристотель («Метафізика», XIII, 4).

Щодо етики, то Сократ розвивав її раціональні принципи, стверджуючи, що чеснота – це знання утверждає; що людина, яка знає, що таке добро, ніколи не помилятиметься й не чинитиме зло. Адже знання – це також чеснота. Тому розвинутий розум – це моральний розум, наділений етичним знанням. Розумово розвинута людина – це добра людина.

ПАРАДОКСИ СОКРАТА

Багато висловлювань Сократа суперечать звичайній логіці та здоровому глузду. Наприклад:

- ❖ Ніхто не бажає зла.
- ❖ Ніхто не чинить зла самохіттю.
- ❖ Чеснота — це знання.
- ❖ Я знаю лише те, що я нічого не знаю, але інші і цього не знають.

СОКРАТИВСЬКИЙ МЕТОД

Свій метод Сократ порівнював з «мистецтвом повитухи» (маевтика); його метод питань, який передбачає критичне ставлення до поширених поглядів та думок, отримав назву «сократівської іронії». Власні думки Сократ не записував, вважаючи, що це послаблює пам'ять. А своїх учнів приводив до істинного судження за допомогою діалогу, під час якого той, хто ставив питання, отримував відповідь і ставив наступне питання і цей процес запитів-відповідей тривав доти, доки не формулювалася остаточна відповідь.